

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21
szám. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden
közlemény és levelezés.

Ügytelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felölőszerkesztő: Dr. DIENES GYULA.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A közegészségügy.

Tavaszzsal és nyáron, míg a természetben gyönyörködünk, mely él és virul, szemünk elé kerülnek azok a szerencsétlen, kiaszott emberi lények is, a kiknek testi szervezetében borzalmas rombolást vitt véghez a tüdővész. Ezek kijönnek szép tavaszi és nyári napokon a napvilágra, elhagyják körülyeiket, sűtkéreznek a napon és szívják az üde levegőt. Fájdalom, számtalan esetben hiába.

Hiába! — mennyi reménytelenséget, borzalmat és kínt fejez ki ez a szó. Ezek a szerencsétlenek oda jönnek sėtautainkra, a fák lombjai alá, a virágágyak mellé, a hol a holdvilágnál annyiszor, annyian suttogtak a szerelem édes nyelvén és megmutatják sápadt arcukat, becsett mellüket, aszkéta tagjaikat, néma szenvedésüket, mintegy vádat emelve az állam, a társadalom és a tudomány ellen.

És ez az iszonyu betegség még mindig szabadon grasszál. Az állam, a társadalom, a törvényhozás és a közigazgatás még mindig nem lépett föl kellő erélyvel az emberiség ezen rettenetes ellenségével szemben.

Midőn a XVIII. században az angol Jenner, ez a hatalmas és fényes lángész, a tudomány és az emberszeretet őstönzésére, fölfedezte a himlő baktériumait s megállapította elpusztításuk módszerét, az egész Európa, minden jogszabályt alkotó faktora jött működésbe. A közigazgatás akkor még fejletlen szervezete harcra szállt ezzel a pusztító betegséggel, mely a X. században Spanyolország partjaira lépve, csakhamar átlépte a Pyrennaeusokat és azóta állandó csapása volt az egész európai kontinensnek.

Jenner fölfedezése után az államok, a tartományok, a városok, az önálló közigazgatási testületek jogszabályokat kezdtek alkotni, a melyek kötelezővé tették a himlőoltást, s ma már a legkisebb, a legfélreesőbb faluban is tudja mindenki, hogy a himlőoltás kötelezettsége épp oly általános, mint a népiskolai nevelés. Ezen erélyes jogszabályoknak és az általános tényezők komoly föllépésének, melyekre ezen jogszabályok végrehajtása volt bizva, tulajdonítható, hogy ma a középkori himlő pusztításait, mint valami rémmesét olvasuk. A pestissel szemben is az orvosi tudomány azon megállapítása, miszerint annak terjedését

baktériumok okozzák, elégséges volt a jogszabályokat alkotó tényezőknek és az azokat végrehajtó adminisztratív közegeknek, hogy ennek a kórnak terjedését lehetetlenne tegyék. Tudjuk, hogy a tüdővész terjedését mi okozza, tehát tudjuk megakadályozásának módszerét és mindazáltal sem az állam, sem a törvényhozás, sem a társadalom és sem a közigazgatás nem lép föl azzal szemben akkora energiával, a minőt ennek a betegségnek eltiprása megkíván. Ez a betegség nem jön nagy föltűnéssel, borzalommal, nem okoz föllépése rémületet és félelmet, ez nem az a nyilt és bátor ellenség, ki szemtől-szembe jön, kit látni lehet a mint közeledik, s kinek támadásával szemben védekezni lehet, hanem lappangva, csuszva, észrevétlenül, nesztelenül támad, mint egy aljas ellenség és aztán sújtja áldozatát egyszer és utóljára.

Azt mondják, hogy ez a betegség akicsapongókat, a lehakat, a lumpokat támadja meg. Ha ez így volna, akkor mint a bűn büntetését védőnk kellene.

De nem ezeket támadja, fiatal lányokat támad, kiket szülei felteve őriztek, a legszolidabb, a leggyöngédebb lényeket támadja meg, míg a szilaj, elszánt és szívós természetek, kiállanak minden megpróbáltatást s egészséggel keresztülgázolnak minden szerencsétlenségen. A nevelés kétségtelenül fokozhatná az ellentálló képességet, mert ha a testedzést oly fokban kultiválná, mint a szellemi művelést, bizonyára a tüdővész eseteinek száma is redukálnék. Ha valaha, úgy napjainkban szem előtt kellene tartani Rousseau Emiljét, mint a nevelés példaképét, a kinek nevelési rendszerét ezen író akképen konstruálta, hogy az „megélhessen egészségben Malta éjéző közikláin épp úgy, mint Szibéria hósvatagjain.“ Napjainkban azonban a testi edzés mindinkább háttérbe szorul, egyedül az angol-szász faj nevelési rendszerében érvényesül úgy a magas szellemi művelés, miként az erős testi edzés és éppen azért ez a faj vezetője és legfőbb irányítója a civilizációnak és a világpolitikanak. Angliában legritkább a tüdővész, mert itt legkevesebb fogékonyak iránta. A betegség orvosi-tudományi oldalával egyébiránt nem vagyok kompetens foglalkozni.

A mi pedig jogi oldalát illeti, szigorú jogszabályokkal, melyek a köztisztaság követelmé-

nyeit minden irányban és valóban megvalósítják és ezen jogszabályoknak erélyes végrehajtásával a tüdővész terjedését jelentékenyen meg lehetne akadályozni. Ma azonban, midőn a közigazgatás túl van terhelve munkával, midőn népünk — Tisza István gróf szellemes szavaival élve — csak tintával itatja és papirossal eteti és midőn munkakörében a közegészségügy a legutolsó ügykört képezi, miként az állam részéről is az emberi közegészség ápolása s ezzel kapcsolatosan az orvosi kar anyagi helyzetének javítása a legutolsó állami föladatot képez: nincs kilátásunk, hogy a tüdővész pusztítása csökkenni fog.

A társadalomra sem számíthatunk, mert társadalmunk képtelen bármely irányban s bármely cél érdekében organizálódni.

Ez egy teljesen dekomponált társadalom. Angliában vagy az Egyesült Államokban a humanitárius célokat kizárólag a társadalom szolgálja, még pedig annyi buzgalommal, a mennyire az állam képes nem volna. Ezen államokban még a par excellence jogi intézmények is, ugyszólván a társadalom bámulatos szervezkedésének alkotásai, a békebírói intézményt például az angol állam készen átvette a társadalomtól és pusztán csak legalis erőre emelte s írott törvénybe foglalta úgy az intézményt, miként ennek működését szabályozó jog-szokást. Kórházak, lelenzházak, asyllumok, szanatóriumok és mindenféle közegészségügyi alkotások emelkednek, épülnek és keletkeznek, mihelyt a társadalom azok érdekében ott szervezkedik. Nálunk azonban a társadalom mindent az államtól vár, mindenben az államra szorul s ezen állami gyámkodás alól soha sem képes magát emancipálni.

Ezen visszás helyzet eredménye az állam omnipotens hatalma, melynek veszélyeire nagy államférfiaink minden alkalommal figyelmeztetnek. Ilyen körülmények között, ha az emberi közegészségügy érdekeit előmozdítani kívánjuk, szükségképen követelnünk kell annak államosítását.

A tüdővész pusztításaival szemben pedig ismételt hangsúlyozzuk, hogy ha a törvényhozás, az állam, a társadalom, a közigazgatás fölkarolná a szanatóriumok ügyét s ha ezen betegséggel szemben erélyesen föllépne, a mit utóvégre nemzeti, fajfontartási és közgazdasági szempontokból is meg kellene tenni, akkor a tüdővész ritka betegség volna nálunk, a hol jelenleg az összes

TÁRCZA.

Álom a szerelemről.

Az ég borus, — a szitáló eső merengésbe ringatja fűrgén csapongó gondolatainkat, érzékeink lassankint elvesztik rugékonyságukat, zsidbadás vesz tagjainkon erőt, s mentől inkább tűnik az érzéki világ szeméink elől, annál határozottabban vonul fel lelki szeméink elé egy fehér lepel, melyen aztán az emlékezés szárnyain az elmult ábrándok képei gyorsan váltakozva jelennek meg.

Ébren álmodunk, s képzelő tehetségünk, kaleidoskopként a legszeszélyesebb alakban varázsolja elénk pihenő emlékeinket.

Mi sem természetesebb, hogy azon benyomások jönnek legelőször felszínre, melyek élénken vésődtek bele emlékezetünkbe, s az emlékezés révén azon érzelmek zsongó visszhangja is kíséretül szegődik e képekhez, melyek az eredeti benyomásokat kísérték.

Álmodva éljük át újra a multat, s a szereplő személyek bár testetlen árnyakként, de éles körvonalakban állnak elénk.

Ha szerelmünkre gondolunk vissza s szívünk még hevül, az ideálra való emlékezés gyönyörrel tölti el a kebelét, — ha kialudt már a láng, az emlék eleinte fájó, — majd közönyössé válik, míg végre, ha a csalódás okozta seb is behegedt, eltűnt boldogságunkra úgy tekintünk vissza, mint őszsela tavaszra, s bármily boldog volt is szerelmünk, bármily virágfakasztó volt is a tavasz, immár csupán a jelen behatása alatt állva a reminiscencia csupán gyenge árnyalattal változtatja meg hangulatunk alaptónusát.

Ekkor már csak az fáj, hogy ifjúságunk tavasza nyomtalanul tűnt el, — s megöregedettnek érezzük magunkat.

* * *

Hosszu elválás előtt állva bucsuztam Tőle, s az elválás ötlete és az azzal egy nyomon járó bucsu gondolata felkavarta egész valomat, annál is inkább, mivel azt hittem, hogy az elválás talán örökre elválaszt bennünket, s mert eddig féken tartva érzelmeimet, reménytelenül szerettem.

A bucsu nem szoritkozott pusztán a szertartásos búcsúvitzire, hanem búcsúsétát rendeztünk.

A nyár is ekkor bucsuzott, s bár a nap mindenkép igyekezett a halandókat tévedésbe ejteni, az időszak előre haladt volta felől, a kopaszodó fák sárguló levelei között keresztül szűrődő sugarai már csak a kiaszott gyepet perzselték.

Ketten haladtunk együtt Ő meg én, gardedámjainkat messzire elhagyva, a lelkemben tomboló vihar oly bódító befolyást gyakorolt reám, hogy szólni nem tudtam, s némán haladtam oldala mellett.

Ő is meg volt hatva s tudta, hogy szeretem, azonban mindig zárkózott volt, s elzárt minden utat, melyen át lelkébe pillanhattam volna s nem látszott tudomást venni szerelmemről.

En hittem Dantének a szerelemről felállított elméletében, mely szerint a szerelem viszont szerelmet idéz elő, de midőn elemi erővel megnyilatkozó szerelmem összes sugarait eredménytelenül láttam lepatogni vértezett kebeléről, már-már kételkedni kezdtem az öreg mester tanításában, s a kétségbeesés környékezett.

Most látta, hogy hallgatok s Ő is érezte a pillanatot

ünnepeles voltát, mintha a szívét beborító jégkéreg olvadni kezdett volna, beszélni kezdett.

S a mint beszélt, — szavai eleinte félénken, s kissé tétovázva hangzottak el ajkáról, majd mindig bátrabban, nyugodt fenséggel tárta fel előttem lelkét.

Elmondta gyermekkorát, fejlődő lelkének ébredését, apró gyermek szerelmeit, az első virág, az első serenád, s az első bál történetét, majd az első csalódások keserveit őszintén, mit sem titkolva el, egész a mai napig.

En hallgattam és elvakulva szemlélttem a napsugárban fűrdő gyémántként csillogó szellemének ragyogását s reménységem elragadtatva ébredezett.

Majd elhallgatott — s lelkének fénylő csillagait szemérmesen a földre sűtve, várta megnyilatkozásomat.

Érzelmeim hullámai tetőpontjukat érték, szívem hallhatóan dobogott, lábai elé szerettem volna borulni — s mégis szó nem akadt ajkamra, s csak néhány pereznai szünet után szinte félve kérdeztem meg Tőle, hogy szeret-e?

* * *

A lelki szeméim előtt lejátszódó ködfátyolképp mindinkább halványul, s mindjobban előtérbe lépnek a megszokott környezet tárgyai, az eddig élvezett harmónia végső akkordjai elhalóan zsongnak vissza s im ébren vagyok.

A boldogság elfáradt mosolya még arczomon ül, de arcvonásaim lassanként magukra öltik rendes formájukat.

Ismét hallok az eső csobogását s ablakom alatt halkan azt tudolja valaki:

Isten veled, gyönyörnek sok lett volna,

Isten veled, mást mért a sors reánk. *Schee,*

európai államok közt a legsűrűbb. Mert az orvosi tudományak az a fölfedezése, melyet eddig mint megdönthetetlen igazságot megállapított, a jogi faktoroknak elegendő utmutatás arra, miként és hogyan kell a tudóvész terjedését megakadályozni.

Dr. W. J.

Kirándulás az aggteleki cseppkő-barlangba.

Gömörvármegyének, vagy mint büszkén emlegethetjük, „kis Magyarországnak“ számos oly nevezetességei és látványosságai vannak, melyeket hónapokon át nézhetünk, melyeket számos külföldi, sőt idegen világbeli is sok fölkeres s otthon regéli el látottait, minek következtében mindinkább több és több idegen keresi föl Gömör bérzes hegyeinek kincses helyeit.

Mi ebben részünkről a sajnálkozni való? éppen az, hogy nekünk magyaroknak, kiknek a legkisebb anyagi áldozatába kerülne e sok összehalmozott gömői természeti kincs megszemlélése, ezeket vagy éppen nem, vagy csupán írásból ismerjük. Nem bírunk kellő fogékonysággal a turista iránt, inkább elköltjük egy mulatságon azt a pénzt, melylyel egész nyári szabadidőnkben utazhatnánk s gyönyörködhetnénk. Ki ne ismerné legalább hírből a kincseinket, a világhírű dobsinai jégbarlangot és az aggteleki cseppkőbarlangot, ki ne hallott volna már a Strazena völgy gyönyörű természeti fekvéséről, a történeti nevezetességű Murány, Kraszna-Horka, Ajnácskő, várgedei várak szerepéről. Ezenfelül mennyi sok számtalan megnézni valója van vármegyénknek, miket nemcsak más megyékbe, de széles e hazában nem láthatunk.

Ezen nevezetességek közül legutóbb egy 8 tagból álló kedves társaság kíséretében nézte meg ez író az aggteleki cseppkőbarlangot. Láttam már többször, de mennél többet szemlélem annál megkapóbb, annál szebb s gyönyörködtetőbb. Pelszüről reggel 1/4 8 kor indultunk el, a barlang torkolatához 1/2 9 órákor érkeztünk. A Cselényhegy ágazatában van ez a világhírű aggteleki barlang. Aggtelek falutól 1/4 óra járásra az ő bejárata, s az új bejárat, melyet 1890. márcz. 15-én nyitottak meg, s jósafői ut mentén. Aggtelektől keleti irányban, félórányi távolságban fekszik.

Megrendeltük a kijövetelkor elfogyasztandó estebédet Klanicza vezető feleségénél, felszereltük magunkat turista botokkal, kezünkbe gyertyával, a vezető ellátta magát 150 darab magnésium fonnállal s így teljesen föl-készülve leszállottunk, illetve mentünk le a föld üregébe.

Itt átadom a szót Baksay Dániel bátyáknak, kinek oly sok érdeme van e barlang járhatóvá tétele, fejlődése körül és ki oly megkapóan, hűen mondja el a barlangban látottakat:

A bejáratról lépcsők visznek le a Pitvarba, melyből a Csontházba visz a jobbra vezető temetkezési folyosó, hol báró Nyáry Jenő ősmaradványokat, csontvázakat talált. Itt fakad az Akheron esermély vize, mely a Stix-szel egyesülve az egész barlangon végig foly, de száraz időben kiszárad. A patakon átlépve jobbra találjuk Palmira romjait. Ez egy több ezer mázsányi darabokra hasadozott szikla-halmaz. Néhány lépéssel tovább van az Ország táblája. Hajdan a látogatók e ferdén álló több négyszögletes terjedelmű lapos sziklába vésték neveiket, melyek már olvashatlanok. Átellenben, a patak balpartján kinál kristálytisza vízzel a Királykutnak nevezett medence. Kissé tovább a sziklából kinőve látszik a Mózes oltára; ez a barlangban az első nagyobb cseppkő képződmény. Innen felfelé haladva, belépünk a nagy templomba. Ebből nyílik a Denevér barlang, mely elnevezését az 1866-ig ott tartózkodott nagy mennyiségű denevérektől nyerte. Hogy híroknál egyéb ne maradjon fel, az itt vastag rétegben fekvő, mintegy 2000 mázsát tevő denevér-trágyát a még akkor fennállott edényi czukor gyártelepre hordták el. A nagy templom tulsó végében áll a nagy oltár s benne a Szószék; mindkettőt számtalan cseppkő nyulványok alkotják. Innen lefelé haladva jutunk a cseppkőképződményekben gazdag kis templomba, melyben láthatjuk a Tiarát s mellette egy nagyon is prózai tárgyat: a Kovács fuvóját és Szűz Mária szobrát, jobbjan tartva a gyermek Jézuskát. Itt van a Szent István tornya s az aprószentek kórusa is. A kis templomból több lépcsőn lehaladva érjük a Stix folyót, melynek partján a Purgatóriumon áthaladva a paradicsom előcsarnokába jutunk. Itt áll a legnagyobb magyarnak gróf Széchenyi István emlékének szentelt különálló egyik legnagyobb oszlop, melytől a Limbus infantum választja meg el a Paradicsomot, melybe elvégre is bejutva, előttünk áll az Abel sírköve és megkoszorúzott sírja. Ettől félkörben az aradi 12 vértanu oszlop (régebben a 12 apostol volt) s egy szögletben a Kain bunkósbotja látható. Egy külön fülke a Delfi templom néven ismeretes; benne Pithia papnő, felette félkörben az alexandriai könyvtár, s ezzel szemben a ledölt orgona. A paradicsom felső részében még most is látható Ádám, Éva és a 9 méter magas tiltott fa.

Visszatérve a Stix partján, az első nagy hidon áthaladva, a hídfőn Nep. Szent János köti le figyelmünket. A második nagy hídnál egyesül az Akheron a Stix-szel. Többé-kevésbé nevezetes alakzatok mellett elhaladva, következik a Nádor-oszlop, mely József nádornak az 1806-ik évi látogatását örökíti. Ez egy piramis alakú oszlop, mely egy nagy területű boltozatot látszik csuesán tartani. Elhaladva számos — nével is bíró — képződmények mellett jutunk a nagyterembe, mely alkalmas voltánál fogva ottan tánczereműl is szolgál. Itt a vízhang oly nagy, hogy egyes hangszere hangjaiban egész zenekart vélünk hallani, s a legkisebb löfögyver hangja vetekedik a 12 fontos ágyu hangjával.

Ismét egy hid, a hídfőnél oszlop, mely nagyszerűségéért a Barlang fejedelme címet kapta Közél kózzá a mézarszék, s benne egy félig megnyuzott juh tökéletes alakja. Az utolsó (9-ik) nagy hidon áthaladva előttünk áll a Mória hegy. Itt a zenit magassága a folyó fenekétől 50 öl. A hegy tulsó oldalán van a Török fürdő, melynek vizgyűjtő medencéjéből a szikláról-sziklára alá zuhogó víz moraja az üreg nagy visszhangjánál fogva messze elhallatszik.

Ismét hegy, a Hóber hegye s rajta a Kölcsey kapuja, balra a Labirint vagy oszlop-csoport. Ariadne fonala szükséges, hogy itt el ne tévedjünk! Szemben vele

a Hárem. A hegyről leereszkedve lábunk alatt a Vaskő-ut, felettünk a félig megtelt vagy félig elfogyott Hold, s előttünk a Diana temploma, mely szószék, oltár, orgona alakú formáival igen díszes templomra emlékeztet. Nem kevésbé meglepő a Gyémánthegy tündöklő jegezeivel. Tovább menve, csak a nevek szorítkozva, láthatjuk a Viasz utcát, fent a gyapjú zsákok, Oldal-szalonnát, Koronás-fésűt, s alatta Dessewffy kutját, állandó vízzel.

Innen az 1890-ik évig vissza kellett térni annak, ki a Vas Imre által 1825. évben felfedezett új ágat is látni akarta s a hegy alatt csak nem járhatlan uton is csak száraz időben juthatott el a Murány-vár alá; mi ma már egy átvágáson, az ugynevezett Münnich-uton áthaladva és a Libanon nevet méltán érdemelt igen magas hegy Ozédrus fái közt felhaladva, találjuk az óriási könyv alakjára Corpus jurisnak nevezett sziklát. E mellett elhaladva, három, egymás mellett álló díszes cseppkőoszlop a Verbőczy, Kövy, Deák jogtudósok emléket örökíti. Innen két-három szerpentin csavarulaton lefelé haladva a legbámulatosabb látvány tárul előnkbe, a magnézium fénylő tündöklő Niagara vizesében; de nem kevésbé ragadja meg figyelmünket a feneketlennek látszó Dante pokla, honnan még több csavarulaton lejjebb ereszkedve érjük a Reményi termet, hol az 1861-ik évben elhagyta a világhírű hegedű művész az ő „repül-feeském“-jét. A Reményi teremre mintegy ránehezdedni látszik az eredeténél is megmászhatatlanabb Murányi vár. Ettől balra, a hegyoldalán találjuk ama keskeny ösvényt, melyet nem ok nélkül nevezünk Termopilei szorosnak, melyen nem hiányzik Leonidas és Elialés sem, amaz egy nagyobb, emez egy kisebb oszlop alakjában. Utunkba esnek az elnevezést igen kiérdemelt Táborhegy, Foka, Vaskapu, Sóbajok hídja és a sziklába vésett Trajanus-híd.

Midőn azt hinnők, hogy az eddigieknél már szebbet nem látunk: elbűvöl a Pantheon, mely nagyságra nézve vetekedik a barlang legnagyobb üregeivel. A menyzet tündéri szépségét, leírhatatlan ékes ezirádait magnézium világításnál nézve, az ezeregy éj minden szépsége jut eszünkbe; de tovább haladva sem hagy el illuzionok, mert csak néhány lépést téve tovább, előttünk a fő- és székváros legszebb terére is oda illő Szentháromság oszlopa s tovább a Jupiter trónja, melyet talán még most is sajnál az öreg ur, hogy oda kellett hagynia. Kevésell tovább pamlaga felett áll a Török Szultán, oldalt tőle a Minaret. Amaz egy tündöklő fehérségű megtermelt, emez 10—20 centiméter átmérőjű karsu, de több méter magasságú oszlop. Ez utóbbiak az Olimpus hegy tövében ékeskednek.

Maga az Olimpus 120 láb magas, alig megmászható hegy. Háttéréből ügyesen paródiázza vezetőnk a nap felköltést, mint szinte a nap nyugtát. A völgy másik oldalát a Mauzoleum foglalja el. Innen utunk egy alföldi esikős bojtár mellett viszen el; elnevezéséhez — tekintve különösen pörge kalapját — kevés fantázia kellett.

Meg sem említve az egymás után sűrűn következő, de szépségükönél fogva megtekintésre nagyon is méltó formációkat, itt találjuk a Tündér-várat, melyet nem is lehetett volna indiscretió nélkül másnak nevezni. Harangjának andalító, s gyönyörű ébresztő hangjára esuda, hogy a tündérek elő nem jönnek, oly szép, oly megható, hogy előbb elfárad a vezető a kongatásba, mint a publikum a hallgatásba. Állandó halgatói e tündéri haragnak Vénus és Kupidó; amaz alabastrom fehérségű nagyobb, emez gyémántként tündöklő kisebb alak. Nem is mulasztják el a szerelmes látogatók Vénus lábainál letenni névjegyüket.

Most jön a páratlan szépségű Szemiramis függő kertje, felülről alátüggő szám nélküli nagy és szép formációival; alant áll a fátylan át gyémánt szemesékekkel ékeskedő Királynő, Szemiramis, mintha kertjéből szállt volna alá s az Apolló templomába akarna menni. E három szépséget egy pontról látva, legyökerezve érezzük lábainkat a minél tovább maradásra, de végre is elindulva, alig érve a fővezéri sátorhoz, oly képet látunk, mely darab ideig lekötve tartja figyelmünket; így járunk a Tűzokádó hegy lábának látszó kiömlésénél.

Szerencsés elnevezésünk találjuk Filémon és Bauczis halálozó házastársakat. Figyelemre méltó a Tengeri rák, a budai alagút, s hasonmása, a Betlehem, ugy szinte a dűlőfélben álló Pizai torony, Jöreményfok, Indus sátor benne a Mór fejedelem, Plútó temploma, a siránkozó Niobe, Gibraltári szoros, Kleopatra tüje és gyűszűje, Szézila Karibdis. A Barátság oszlopa egymásba fonódó két kő oszlop. E pontig ment 1890. előtt, aki legtovább ment is, elégnék tartván az eddigi utat visszafelé is megtenni. Folytatva utunkat az új be- vagy Minerva nevű kijárat felé, gyönyörködünk Tempe kies völgyén, betekintünk a Divald műtermébe, megtekintjük a Szent László szobrát, megállunk a Salamon díszes templomában. Ebből kilépve és tiz megnevezett tárgy mellett is némán elhaladva, a vezető által hangoztatott Jókai, Petőfi, Vasváry nevek hallatára főveget emelve állapodunk meg az ő nevének szentelt hármas oszlopnál. Itt új erőt merítve haladunk el a 330 lépcsős-tű új ki- vagy bejárat előtt, tovább már csak az elnevezésre szorítkozva említünk némelyeket, minők a Garizim hegy, ennek lábánál a bűnbánó Magdolna, Ragályi család terme, Alabastrom torony, Apollo terme, Kossuth sírhalmja, Olajfák hegye, Tejut, Siegmeth pihenő, Rudolf, Stefánia, Eszkimó kunyhója, Romeo és Julia, míg végre a Gellért száz lépcsőjű feljára jutunk, melyen felhaladva egy óriási fülkében látjuk állani a 20 méter magas s 8 méter átmérőjű sugár tetőben végződő Csillagvizsgáló tornyot, mely nagyszerűségével minden megtekintőjét ámulatba ejti.

Innen tovább alig járható utakon meglátjuk a Siralomházat, Pluttó lakhelyét, Czerberus fejét, Bálvány nagy oszlopát, hogy szomját enyhítse a Gauimédes kutjából, aztán leszállhasson a Pokolba, mely is az eddigi felfedezések végpontja.

Jósafői kijáratnál megmászva a 330 lépcsőzetet kijöttünk Isten szabad ege alá. A barlangot — kitérve a paradicsom, csillagvizsgáló torony és siralomházakhoz — 3/4 órai pihenést is beleszámítva, mintegy 6 óra alatt néztük meg és mentünk végig az ő bejáratától az új bejáratig.

Jósafőnél kocsikra ültünk s újból visszatértünk az aggteleki bejárat, hol barátságosan fogadott bennünk Klaniczainé kitünően elkészített rövid de magyaros ebédje. Egy órai pihenés után 5 negyedóra alatt mentünk be kocsin otthonunkba Pelszürre Szentpétery bátyánk vendégszerető házához.

A barlangot a „Kárpát“ egyesület kezeli, mindkét

bejáratnál kényelmes turista házak vannak, hol egyszerű de izléses tiszta magyaros ételek kaphatók. A barlangban átvonuló ut, eltekintve az ő ágtól, nagyon kényelmes s jókórban tartott, mindenütt hidakkal ellátva, úgy, hogy az új ágban minden sár és víz nélkül be- és kijuthatunk.

Figyelmébe ajánljuk azonban a „Kárpát Egyesületnek“ azt, hogy számos oly természeti szépség és képződmény van, melynek eddigelő neve nincs, szükséges volna tehát egy új bejárat tartani, a szebb s névtelen helyeket elnevezni.

Vármegyénk s az ország közönségét pedig fölkerjük látogassák mennél többen e remek csodabarlangot, valamint Gömörvármegye többi hasonló ritkaságait s szépségeit.

Értesítés.

A rimaszombati községi polg. leányiskolában a jövő tanév szeptember hó 1-én veszi kezdetét a pótló- és javító vizsgálatokkal. A beiratások: szeptember 2. 3. és 4. évi eszközletnek d. e. 9—12 ig s d. u. 3—5 ig; a polg. iskola emeleti irodájában. — Felvételi vizsgálatok szept. 5. évi d. e. 9 órákor tartatnak. Az év ünnepélyes megnyitása szept. 6-án történik.

Tandij: helybeliektől 20, — vidékiektől 40 korona egy évre, — tanszerletmény 4, — beírás-díj szintén 4 kor — s 30 fillér az országos tanítói nyugdíjalapra. — Vidéki növendékek elhelyezése ügyében az igazgatóhoz készséggel ad felvilágosítást illetve ajánlj megfelelő, mérsékelt áru jó helyeket. Vidéki növendékek leendő lakásukat, mielőtt azt elfoglalnák, az intézet igazgatójának beleegyezés végett bejelenteni tartoznak.

Rimaszombat, 1902. augusztus hó 18-án.

Az igazgatóság.

Értesítés!

A rimaszombati állami el. fiu- és leányiskolában az 1902—3 dik tanév folyó évi szeptember hó 1-ével veendő kezdetét.

Javító vizsgák tartatnak: augusztus hó 31-én délelőtt 9 órától 12-ig, melyre f. evi augusztus hó 30-áig oly tanulók jelentkezhetnek, kik a mult tanévben egy vagy két tantárgyból elégtelen osztályzatot nyertek. A kiknek kettőnél több elégtelen osztályzatuk van, javító-vizsgára nem bocsáttatnak.

A mindennapi tanköteles fiu- és leány növendékek beiratása tart: folyó évi szeptember hó 1-étől 6-áig bezárólag — naponként délelőtt 8 órától 11-ig, délután 2-től 4-ig; — az ismétlő tanköteleseké pedig: szeptember hó 14-étől 20-áig minden délelőtt 10 órától 12-ig. Tekintettel az állami el. fiuiskolánál folyamatban levő építkezésre, a jelen alkalommal egy a fiu-, valamint a leány növendékek beiratása az áll. el. leányiskola helyiségében fognak eszközöltetni. A beiratásnál, az anyakönyvi adatok hiteles és pontos bejegyzése végett, a szülők illetve gyámok személyes megjelenése felette kívánatos. Minden első éves tanuló a keresztlevelét, a kik pedig már iskolába jártak, a megelőző évről kiállított „értéskönyvecské“-jüket tartoznak bemutatni a tanító testületnek.

A beiratások minden tanuló 4 kor. tandíjat, 2 kor. tanszerletményt, 50 fillér beiratásdíjat és 30 fillér orsz. tan. nyugdíjletményt fizet az iskola pénztárába. Ezeket kivül a „vidéki tanulók“ még külön 8—8 korona díjat tartoznak lefizetni a dologi kiadások fedezésére.

Mindazon szülők és gyámok, kik tanköteles gyermekeiket a beiratásra kitűzött határidőnapok alatt be nem iratják, az 1868. évi XXXVII. törvényezikk 4 §-a értelmében pénzbírsággal fognak sújtatni.

Az 1902—3-ik tanév folyó évi szept. hó 9-én délelőtt 9 órákor nyitattik meg ünnepélyesen, a mikor is a rendes tanítás azonnal kezdetét veszi.

Kelt Rimaszombat, 1902. augusztus hó 17-én.

Törköly József, áll. el. isk. igazgató.

Értesítés.

A rimaszombati iparostanoncz-iskolában a beiratások f. évi szept. 12-én, azaz pénteken d. u. 1 órától 3-ig. — vasárnap szept. 14. évi d. e. 8 órától 11-ig és kedden, szept. 16. évi d. u. 1-től 3-ig, az állami el. fiu-iskola helyiségében eszközöltetnek.

Tisztelettel kérem a tanoncztartó iparos-mester urakat, hogy tanulóikat a beiratásra kitűzött időben okvetlenül beirassák, mert ellenesetben a törvény által meghatározott pénzbírsággal büntettetnek.

A tanév ünnepélyes megnyitása szept. hó 19-én d. u. 1 órákor lesz, a mikor egyszersmind a rendes tanítás is kezdetét veszi.

Rimaszombat, 1902. augusztus hó 19-én.

Törköly József, iparostan. isk. igazg.

Értesítés

Az egyesült prot. főgimnáziumban az új tanév szeptember hó 1-én veszi kezdetét. A javító s pótló vizsgálatok folyó hó 29. és 30. napján lesznek. A beiratás ideje szeptember 1—4., 5-én a tanév megnyitása, 6-ikán a rendes tanítás megkezdése.

Iskolai év kezdete.

A dobsinai községi polgári leányiskolában a tanulók szeptember 1—3 napján d. e. 9—12 ig és d. u. 2—5 ig iratnak be. Felvételi, javító és kiegészítő vizsgálatok ugyanazon napok délutánjain. Tandij egész évre 12 korona, mely tanítók gyermekeinek, ha ez iránt folyamodványt nyújtanak be, továbbá mindazoknak, kik szegénységi bizonyítványt is mellékelnek: elengedtetik.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítsák, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Szent István napján — az első magyar koronás király emlékének kegyeletes — országos — ünnepén teljes munkaszünet lévén, erre tekintettel lapunk jelen száma egy nappal előbb — szerdán — jelenik meg.

A király születése napján augusztus 18-án ünnepi isteni tisztelet volt a helybeli rom. kath. templomban. Az istentiszteleten megjelentek az összes helybeli hivatalok, ott láttuk a kir. törvényszék, a vármegye, a város, a pénzügyigazgatóság főnökeit és tisztviselőit, továbbá a többi hivatalokat és hatóságokat. A szabadkapsztai mentelep huszárjai díszben jelentek meg egy örmezt vezetője alatt az istentiszteleten, melynek végzetével hangos kürtzű mellett delülröztak *Ugner* Nándor kapitány mentelepi parancsnok előtt. Teljes számban jelent meg a kuruczi földmives iskola tanári kara és növendékei, kik katonás sorakozásban és lepesben vonultak be a templomba. Az ünnepi misét *Széman* Endre prépost nagy segédlettel szolgáltatta, *Uthy* Antal kántor megható éneke kíséretében. Usak az a kar, hogy a mise végén nem lett intonálva a magyar himnusz, mely mint a magyar nemzet imája, a király születése napján is majdnem minden városban elhangzik. — Az összes középületeken lengett a nemzeti lobogó, csupan a csendőrlaktanyáról hiányzott. — A vármegyében mindentelü ünnepé avattak dicsőségesen uralkodó királyunk születésének 72-ik évfordulóját, s a helyben állomásozó mentelepi legénység éjfélig tartó kedélyes táncmulatságot rendezett a legénység részére.

Birói eskü. *Pongrácz* Dezső, a rimaszombati kir. törvényszékhez kinevezett bíró i. é. augusztus hó 14-én tette le a hivatali esküt a kir. törvényszék elnökének előnkletével alakított tanács előtt. Az új törvényszéki bíró jelenleg szabadságidejét élvezi.

Elöléptetés és áthelyezés. *Manczel* József, a helybeli vasuti állomás teher-pénztárnoka Tarna Szt.-Miklósa állomás-főnökké lett előléptetve s egyszersmind a jelzett állomásra áthelyezve. Társaskörünk rokonszenves tagját legjobb kivánságaink kísérik új állomáshelyére.

Kinevezés. *Habán* Mihályt, a rimaszombati egy. prot. főgymnasium egykori jeles növendékét, id. *Habán* Mihály tamástali polgartársunk jeles képzettségű fiát, kinek buzgólkodása folytán a tamástali Petöfi-egylet annak idején megalakult, a kultuszminiszter a czelegedi állami főgymnasiumhoz helyettes tanárrá nevezte ki.

A rozsnói rabbivalasztás. A kultuszminiszter minap kelt rendeletevel megerősítette *Weiskopf* Arthur dr.-nak rozsnói anyahitközségi főrabbiá történ megválasztását és *Lemberger* Izákot elismerte a rozsnói ortodox alapon álló kerület rabbijának. Ezzel betegezést nyert a Rozsnón lezajlott rabbi választás s remélhető, hogy most már a kedélyek lecsendesednek.

Kinevezés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter *Scholtz* Lajost a siketnémák jösvai intézetéhez ideiglenes minőségű állami tanítóvá, *Jakab* József dobszai községi polgári iskolai rendes tanítót pedig az ottani állami iskolához a X. fizetési osztályba rendes tanítóvá nevezte ki.

Eljegyzés. *Sefesik* Ipoly tiszolczi máv. állomásműnök szép leányát *Pálmát* e napokban jegyezte el *Hoszték* Ede kincstári kohó mérnök és tartalékos hadnagy Tiszolczon. Boldogságot kívánunk az ifjú jegyes párnak.

Bucszú. Mindazon jóbarátainktól és ismerőseinktől, kiktől tavollétük, vagy az idő rövidsége miatt személyesen el nem bucsuzhattunk, ez uton vesztünk bucsút. Nekik szívélyes „Isten hozzád”-ot mondva, kérjük, hogy bennünket jó emlékképpen tartsanak meg. Mi mindig a legkedvesebb emlékekkel fogunk visszagondolni a városban töltött kellemes időkre és kedves jóbarátainkra. — Rimaszombat, aug. 17. *Aldorffer István és neje.*

Halálozás. Gyásza van Nagyrőce város magyar érzelmű polgárságának: *Damréli* Pál városi pénztáros, egyházi presbiter, a magyarságnak egyik lelkes tagja, pár órai szenvedés után hirtelen, váratlanul elhunyt. Azon kevesek közül való volt ő, ki a magyar haza iránti szeretetét, törhetlen ragaszkodását tótajkuságával is összetudta egyeztetni; ki büszkén vallotta magát magyarnak s ezt nemesak szóval, de tetteivel is fényesen bizonyította mindenkor, valahányszor arra alkalom nyílt. Gyermekait is hasonló magyar szellemben nevelte föl. Kóporsóját a város összes közönsége mély megilletődéssel kísérte örök nyugvó helyére; itt teljesítették az elhunyt azon forró óhaját, hogy sirja felett énekeljék el az „Isten áld meg a magyart.”

Évzáró vizsga a m. kir. áll. földmivesiskolában. A rimaszombati m. kir. állami földmivesiskolában az 1901—1902-ik tanévi évzáró vizsga, Tar Gyula pápai földmives iskolai igazgató és dr. *Szontagh* Antal belügyministeri segédük, mint kiküldött kormánybiztosok, *Farkas* Ábrahám országgyűlési képviselő, *Lukács* Géza vármegyei főjegyző alispán helyettes, dr. *Kovács* László városi polgármester, *Széman* Endre rom. kath. prépost, *Szakai* Vince m. arvaszéki elnök, id. *Báduy* Gyula városi rendőrkapitány, *Bodnár* István egyesült prot. főgymn. igazgató és *Törköly* József áll. elemi iskolai igazgató jelenlétében és érdeklődése mellett f. évi augusztus hó 17-ik napján tartott meg. Tar Gyula kormánybiztos, a vizsgáló bizottság elnöke kijelölve a vizsgáló bizottság tagjait, fölhívta az igazgatót a vizsgálat megkezdésére. A vizsga az intézet egyik tantermében egybegyűjtött tanuló ifjuság által elénekelt himnussal vette kezdetét, melynek elzengése után *Fekete* Pál igazgató olvasta fel az intézetnek ez évi működéséről nagy gonddal és kiváló szakavatottsággal egybeállított tartalomszerű jelentését, melylyel más alkalommal fogunk behatóan foglalkozni. Volt az intézetnek ez évben összesen 31 tanulója; s ezek közül 14 másodéves a vizsgálat folyamán elméleti és gyakorlati tekintetben arról tett fényes tanubizonyosságot, hogy a két évig tartó tanfolyam alatt alaposan elsajátították mindazon szükséges elméleti előismereteket és gyakorlati fogásokat, melyekre egy leendő szakképzett kiscgazdának a mezőgazdaság helyes és okos vezető-sénél oly nélkülözhetlen szüksége van. Jöleső érzéssel gyönyörködtünk a magyar föld népének ezen értelmes és egyszerű fiaiban, a kik nemesak kökbeli magyar földmives egyenruhájukkal, katonás és szerény viselkedésükkel, hanem nyílt és bátor tekintetükkel, szabatos és biztos feleleteikkel, alapos tudasukkal és a gazdasági gyakorlatok értelmes és gyors végrehajtásával is megvették. meghódították a mi szívünket, lelkünket. S vizsga után örömmel gondoltunk azon tudatra, hogy ha ezen 14 szakképzett ifjú szétmegy az ország különböző részeibe,

s mindmegannyi apostola lesz az általa elfoglalt position, a terv és okos vezetői gazdálkodás terjesztésének s a földmives iskolában nyert közhasznú és helyes irányelveknek. Tar Gyula kormánybiztos-elnök vizsga végeztével ugy a maga, valamint a vizsgáló bizottság nevében is meleg szavakkal köszönte meg az intézet érdemes igazgatója és a vezetése alatt álló intézet tanártestületének azon odaadó és lelkiismeretes munkásságát, melyet az intézetből kilepő 14 magyar ifjú alapos kiképzése körül s a magyar mezőgazdaság előbbrevitele érdekében kifejtettek; különösen kiemelve azt, hogy a földmives-iskola rend, tisztaság, tegyelem, elhelyezés és felszerelés tekintetében első helyen áll hazánkban, a mi fáradságtalan és szakavatott derék igazgatójának érdeme. Az eredményekben gazdag vizsgát magyaros ebéd követte, melyen egymást érték a szellemesebbnél-szellemesebb pohárvöszöntök.

Halálozás. *Simon* Józsefné a város nyugalmazott gazdájának tisztas, agg felesége 81 éves korában f. hó 15-én meghalt. Temetése 17-iken d. u. nagy részvét mellett ment végbe. Béke poraira!

A konzerv-gyár felügyelő bizottsága a gyár irodahelyiségében f. hó 15-én tartotta alakuló ülést, melyen *Molnár* József igazgatósági elnök is megjelent. A felügyelő-bizottság elnöke: Dr. *Meskó* Miklós vármegyei főorvost, jegyzőjévé Dr. *Kármán* Aladart választották. Az igazgatóság elnöke a vállalat előkészítő munkálatairól s az eddigi összes mozzanatokról tejezoktatta a felügyelő-bizottságot, melynek tagjai hetenként személyesen fogják figyelemmel kísérni a gyár működését. Az alapszabályok már ki lesznek nyomtatva, a fel-tár is rövidesen elkészül s most folyik az árjegyzékek összeállításának munkálatai is. A könyvelői állás már betöltöt, szóval a gyár rendszeres működése most már az irodai teendőkre nézve is helyes mederben van. Az igazgatóság, felügyelőség s a pénzügyintézetek általában — mint halljuk — f. hó 25-én gyűlnek össze értekezletre, — melyen a villamos világítás kérdése felett fognak tanácskozni. — Ugy értesültünk, hogy a villamos világítás ügyében igen kedvező ajánlat tétel, melyet kár volna elszalasztani s éppen ezért kívánatos lenne, hogy a pénzügyintézetek képviselői minél fokozottabb érdeklődéssel venni-ének részt a megbeszélésben.

„Adórendszerünk” címe alatt dr. *Forgón* Lajos, lapunk kitűnő tollú munkatársa, a pécsi posta- és táviratigazgatóság segédük, a jogász világot érdeklő s az adóra vonatkozó tartalommal bíró füzetet írt. Meleg ajánljuk földünk s könyvecskéjét. Kapható a szerző vagy *Politzer* Zsigmond könyvkereskedésében Budapesten csekély 80 fillérért.

Putnoki multság. Putnok város és vidéke ifjusága által folyó hó 17-én a putnoki fürdőben rendezett nyári táncmultság fényes eredményel zajlott le. A vármegye minden vidékéről gyűlt össze a nagyszámú közönség, hogy a hírből ismert kedélyes putnoki muriból kivegye részét. Rimaszombat, Nagyrőce, Debreczen, Besztercebánya, Király és a Sajó völgye erősen volt képviselve a multságban. A rendezőség — élen a kerület közszertetben álló ifjú képviselőjével *Putnok* Mórral — fáradságot nem kímélve, mindent elkövetett, hogy az összegyűlt nagyszámú közönséget mulattassa és szórakoztassa. A rendezők ügyelmessége és előzékenysége elismerést érdemel. Különös dícséret illeti azokat, kik a multságot a kezdettől intézték s oly fényes sikerre vittek. A putnoki fürdőt valóságos kis paradicsommá alakították át. A tágas fürdő udvarán zöld galylyakból alkotott nagy körönd; a bejáratnál diadalkapu hirdette az érkezőknek: Isten hozott! Este a lámpások nagy tömege alatt járt a széles kedvű fiatalság *Óláh* Gyula rimaszombati zenekarának muzsikájára a táncot. A derék zenészek teljes 14 óraig fáradságtalanul és kifogástalanul húzták a talp alá valót reggeli 7 óraig. A negyest 46 pár táncolta. Szünóra előtt a közönség szórakoztatására remek tűzijátékot rendeztek. Dícséret illeti a fürdő-vedőglőt *Antalt*, ki a mulatozókat kifogástalan étellekkel és italokkal látta el s a kiszolgálást sem hagyott hátra kívánni valót. Mint halljuk, az anyagi eredmény is fényes. A bevétel 520 koronán felül van s így a jótékony célra is jelentékeny összeg fog jutni. Putnok város közkörnéha, ha a fiatalság sok ilyen multságot rendez, egyhamar felépül, mert az eddig összegyűlt 12000 koronán felüli összeg gyorsan fog szaporodni annyira, hogy egy teljes komforttal berendezett kórház felállítható lehessen. A multság hangulatán csak egy körülmény ütött esorbát s ez az, hogy a multság védnöke gróf *Serényi* Béla az utolsó pillanatban táviratilag elszólíttatván, elutazni volt kénytelen s így a multságban részt nem vehetett, mit a közönség s a rendezőség nagyon sajnált.

Erdővizsgálat. A város erdeiben a folyó évben eszközölt épületi, szerszám, tüzi, rőzse és forgács-favágás eredményének évente szokásos felülvizsgálása f. hó 14-én ejtetett meg a városi előjáróság által. — A négy csoportba osztott előjáróság a városi erdőszék által kimutatott famennyiséget hiány nélkül meglevőnek találta, s a *Fekete-réten*, a régi majlisok helyén barátságos ebédre gyűlt össze. Jó hangulatban, kedélyes poharazás közepette a késő esti órákig maradt együtt a társaság.

Válaszul amaz előfizetőinknek, ki a megyei muzeum vasárnapi látogatása alkalmából kifogásolja azt az intézkedést, melynél fogva esernyővel és bottal bemenni a muzeumba nem szabad; illetékes helyről adják a következőt: ma már senki nem tesz látogatást magánháznál sem a nélkül, hogy botját, esernyőjét nem az előszobában hagyja. Vajjon hol van az a civilizált földön levő muzeum, melybe a látogatónak botot, nap- és esernyőt engednek bevinni?

Fürdői élet Nagyrőczen. A mi kis paradicsomunkban, a mi dédelgetett fürdőnkben ez évad alatt igen illusztris fürdőző társaság ütött tanyát; mintha feljúltnak a letűnt évtized kedves napjai, midőn e fürdőtelepen adott olykor olykor találtak a megye, — nemesak, — de az egész felvidék uri közönsége; mintha a régi — daltól, asszonyi kacajától zengő — kedves emlékü idő újult volna meg a „Károly-csarnok” körül. Itt idegen hölgy-csoport gyönyörködik a szép vidék szemlélésében; amott vig tennisező csoport arcára űlt a sport pipacs virága; az úde egészség; emitt rokkant triás férficsoport bírálgatja *Visonta* nedűjét; fent a fenyők árnyában vidám gyermek-sikongás versenyez a rigók énekével. Elet, kedv, vidámság pezseg, zsiibong mindenfelé. — Ma idegenek dominálnak a szép fürdő-telepen: bájos asszony-népség jött össze az ország minden részéből, tarkítva

kisebb-nagyobb korú gyerek-sereggel. A férfi-nemet két rokkanni induló népevelő képviseli. A hölgy vendégek élén *Bartha* Antalné (N.-Károlyból) viszi a vezető szerepet, ki leányával együtt hetek óta vendége a telepnek. Kedves modora, magas műveltsége, költői lelkülete predestinálta a társaság vezetésére. A „Nagykárolyi Lapok”-ba írt kedvesen csevegő levelei bánatos lelkének édes enyhületeit nyújtottak, melyeket innen az ózondús fenyők árnyából röpitett ismerősei körébe. Ez az igazán mély érészű, magas gondolkodású hölgy vendégünk minket is kedves meglepetésben részesített. A fürdői vendég-gyermek csoporttal *Elokepeket* mutatott be a „Károly-csarnok” deszkáin a fürdőző közönségnek. Bemutatták a négy éveseket: „*Jakob* almát” és a „*Karácsony* estéjét”. A képcsoportozat bemutatása oly remek és művészi precíz volt, hogy a város közönségének kívánatára — engedve a sok oldalú tekerésnek, újra megismélték az előadást. Hálás elismerő taps és meleg köszönet lön jutalma ugy a derék szervezőnek, mint az előlékpekben szereplő gyermek-angyaloknak. — Valóban ilyen irányú szép művészi élvezetben még Nagyrőczen — a régi művészek hazájában — még nem részesültünk. Miután semmiféle módon hálánkat a derék művész lelkületű hölgy iránt nem róhatunk le, fogadjuk itt e lap hasábján Rőce város művelt közönsége elismerő hálás köszönetét azon kedves művelvezetőrt, melyet az „*Elokepek*” előadása által nekünk nyújtott. — Vajha búsongó költői lelke vigasztalást talál volna lombdús vidékünk árnyai alatt; vajha jövőre teljesen vigasztalódva fogadhatnánk a „Károly-csarnok” oszlopai alatt eme szavakkal: Isten hozott!! *r. l.*

Halálozás. *Pollyák* Pálné szül. *Mayer* Berta a rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóságnál ezeltől pár évvel több éven keresztül működött pénzügyi számvizsgáló neje, kinek városunkban rokonsága van, folyó hó 6-án Nyitra, hol férje jelenleg tartózkodik, hosszas szenvedés után elhalt. Béke hamvaira!

Jótékonyozó táncmultság. A rimaszombati r. k. olv. egylet ifjusága 1902. évi augusztus hó 20-án a r. k. olvasó-egylet helyiségében saját háza alapjára jótékonyozó táncmultságot rendez. Belépti díj személyenként 1 korona. Kezdeté fél 9 órakor.

A szegény gyermekek jótévéje — mint a „Pesti Naplóban” olvassuk — ismét megszaporodott egy nével azoknak a nagylelkű emberbarátoknak névsora, akik a szegény gyermekek javára gyümölcsöztetik jóságukat. *Dvorsák* János címzetes püspök huszezer koronát ajánlott fel egy *Csizen* építendő állandó gyermektelep javára. Jótékony intézményeink között alig van áldásosabb a Szünidei Gyermektelepnél, mely a szegény sápkörös gyermekek szárait boldogítja az üdülős örömeivel évenként. Sajnos, az egyesület nem tehet annyit, a mennyit szeretne. *Csizen* fürdőhelyen is telepet tart fenn, hol szünylődő gyermekek közül két nyári hónapra fölvaltva harmincz-harmincz fűt meg leányt gondoz. A fürdőigazgatóság és dr. *Tausz* Béla orvos is a legnagyobb gondoskodással kísérik a szegény gyermekeket, de igazában csak *Dvorsák* püspök nagylelkű alapítványa teszi lenetlővé, hogy a szünylődő gyermekek gondozása és gyógyítása állandóan biztosítva legyen. — Nemes ajánlata áldást fog fakasztani sok szegény család körében, hol az élet gondját még a betegség terhe is sulyosítja. — Ugyan ott olvassuk a következőket: *Csizen* az üdülős Szünidei Gyermek-telep ünnepelte meg különösen megragadó módon a király születése napját, *Dvorsák* János címzetes püspök ünnepi misét celebrált, aztán a nyaraló gyermek-telepek élénkeltek a Szózatot. A telep vezetője, özevgy *Blum* Józsa tanítónő szépen át-gondolt, lelkes beszédben szólott a gyermekeknek a mai ünnep jelentőségéről s véste szíveikbe a koronás uralkodó iránt való szeretetet, ki az ország java fölött atyai gond-dal örkődik és mozdítja elő minden nemes törekvésüket. Meghatóan emlékezett meg az elhunyt királyasszonyról is. A szép ünnepben a csizi fürdőközönség ugyszólván teljes számban vett részt.

Halálozás. *Mispál* Ákos 1848—49. honvéd hosszas szenvedés után élte 71-ik, boldog házasságának 39-ik évében f. hó 17-én Csetneken elhunyt. Temetése f. hó 19-én nagy részvét mellett ment végbe. — Béke poraira!

Műkedvelői előadás Tamásfalán. A kulturális törekvéseket valóban dícséretreméltó sikerrel ápoló „Tamásfalvai Petöfi-egylet”, mint fennállása óta minden évben, ugy ez idén is (ezuttal ötödösök) szépen sikerült műkedvelői előadást rendezett. Folyó hó 17-én (vasárnap) hozták színre *Rátkay* Lászlónak pályadíjnyertes kitűnő népszínművét, a „*Felhő* Klárit” s a borús idő daczára nagy számban, megjelent szép közönségnek most is egy öszvevgyő, élvezetes előadásban volt alkalma gyönyörködni. A cím szerepet *Vinisz* Janka adta nagy színpadi gyakorlatra valló rutinművész; szerepének egy-egy drámai jelenetével, valamint megkapó énekszámairal osztatlan tetszést és diadalt aratott. Méltó partnereik voltak: *P. Habán* Pál (Fátyol Ferkó) és *Habán* András (Aba), kik feladatukat szintén dícséretes ügyességgel oldották meg *Bohá* Mariska (Viola Eva) halás, de nehéz szerep ritka jó drámai fel fogással játszotta meg, míg *Sz. Karhut* Boriska (Felhő Katicza) ügyes naivának bizonyult. *Járosi* Pál (Csik Vendel) és *Czakó* István (Bence) törölmetszett kabinetalakjai szintén a közönség általános tetszésével találkoztak. Nagyon jók voltak még *Karhut* Boriska (Özevgy Abáné), *Palkovics* Sándor (Tenger Ádám), *Karhut* Pál (Bálint), *Járosi* Mihály (Istók) és *Pacsimár* Mariska (Rokkáné), míg *Karhut* András (Gergő), *Szunya* Samu (Szita Pista), *Nagy* István (Tömjén esperes), *Járosi* András (Turbék), *Bodnár* Pólka (Magda), *Pavella* Pál (Gyuri cigány) és *Szepes* András (egy legény) kisebb szerepekben járultak hozzá az összájáték kedvező benyomásához. A közönség elismerése a sürű tapsok mellett számos szép esokorban is megnyilatkozott; az utóbbiakból még a férfiszereplőknek is bőven kijutott. Nagyon hiányos lenne tudósításunk a *Habán* Mihály főgymn. tanár érdemének telemítése nélkül, ki a rendezés fáradságos és nehéz feladatát oly kitűnően oldotta meg és a kinek az est sikereiből mindenesetre orozslánrész jut. — Az előadás után táncmultság volt cigányzene mellett, mely egyszersmind az előadás énekszámait is kísérette. A szereplők és a közönség fiatalabb része a legjobb hangulatban a kora reggeli órákig táncolt. Eleinte az udvaron táncoltak, de az eső miatt a „*Gondülő* termébe voltak kénytelenek bevonulni, hol reggeli 5 óraig tartot-tak ki.

A Széchenyi-kert gyönyörű sétányait és virágsznyeget mutogattam a napokban egy vendégemnek. Büszkén lépkedtem a lombos ligetben, gyakran ismételve: ugy-e, hogy ilyen csinos kert nincs nálatok? Vendégem, bár meg volt hatva a Széchenyi kert szépségétől és szinte elbűvölte a virágok kellemes, édes illata, még sem hagyta magát és szülőföldjét, egyre csak azt feleltette szép, szép, de azért a miénk is szép. Megengedem — mondám — hogy szép a tietek is, de nem oly praktikus. Nézd itt a vendéglő, táncz helyiség, kaszinó, fürdő, uszoda egy csomóban. Így beszéltem én, de sajnálom, hogy az uszoda hidja elé vittem vendégemet, mert oly átkozott bűz ütötte meg orrunkat, hogy a virágillattól elbűvölt vendégemet azonnal észreterítette és ilyen kifakadásra készítette: fuj de bűzös van itt; no ez ugyan összeillik a ti szép kertekkel. En persze elrösteltem, elszégyeltem magam és felhagytam a kérdéses. Minthogy pedig én nem vagyok rimaszombati születés, csak ideszakadt és ideszokott idegen, azt a szégyent, mely a Széchenyi-kert mutogatása közben vendégem részéről ért, önökre háritom tisztelt benszülőttek. Am szégyeljek magukat önök, én mosom kezeimet. (B-tt.)

Színészet Csizben. B. Polgár Gyula, városunkban előnyösen ismert színigazgató Csizben jó erőkből álló társulatával rövid időre letelepedett. A fürdőző közönség sűrűn látogatja az előadásokat, melyet, mint eszti tudósítónk írja, művészi színvonalon állanak. Eddig színre került „A zsába”, „A sasok”, „Katalin” stb.

Multság Várgedén. Gedő vára újra zajos lesz! Városunk úde közönsége fiatalágával együtt f. hó 23-án teljesen zártkörű táncmultságot rendez a varge-dei fürdő-telepen, melyre számosan óhajtanak menni Rimaszombát és vidéke közönsége köréből, hogy egy kedélyes estét s multságot szerezzenek maguknak.

A tanoncz- és segéd-munkakiállítás. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy az idénre tervezett kertületi tanoncz- és segéd-munkakiállítás a jövő évre halasztatott.

Halálos sérülés. Czavár András 40 éves nagy-szuhai lakos mult heten leesett a szekérről s a kerékben megakadt ruhájánál fogva a lovak jó darabon von-szólták a szegény embert, kinek jobb könyökén nagy seb támadt. A sebbe mindenféle piszok került s annak rendes kezeléséről és tisztántartásáról nem gondoskodtak eléggé, úgy hogy vérmérgezés lépett fel s már f. hó 18 ikán a dermedés (tetanus) 3 nap óta tartó súlyos tüneteivel szállították be a kórházba, hol f. hó 19 én meg is halt a szerencsétlen ember.

Nyugtázás. Siket-némák és vakok jolsvai intézete részére f. évi augusztus hó 2-án rendezett színelő-adás alkalmával a következő felülfizetések történtek: Bankó János 2 kor., Koleszár A. 20 fillér, Kolkovszkyné 2 kor., Prékopa M. 40 fillér, Klein L. 20 fillér, Habányi J., N. N. 1—1 kor., Hoffelder N. 1 kor. 80 fillér, Kolkovszky, Bazilidesz, dr. Tóthy 1—1 kor., N. N. 60 fill., N. N. 1 kor. 20 fillér, dr. Dobó 4 kor. 20 fillér, Czeglédy, N. N. 40—40 fillér, Czeglédy Gy. 60 fillér, Czibur Imre 5 kor., Mokrin 1 kor. 60 fillér, Mihalik D. 1 kor. 60 fillér, Vietorisz Gy. 60 fillér, Fischer és Klein 1 kor. 60 fillér, Neogrady Jenő 1 kor. 80 fillér, Philip M. 2 kor., Klein M., Bradotka Károly, Gonó J. 2—2 korona, Holéczy 3 kor., Szénássy B. és neje 2 kor. — Összesen 44 korona 20 fillér. — Fogadják a jószívűek a felügy. bizottság hálás köszönetét.

Magán-hirdetések.

Eladó.

Putnokon a Kavics-utcán fekvő, a **putnoki ev. ref. egyház tulajdonát képező Zsarnay-féle belsőség** a rajta levő épületekkel u. m. egy lakóház, (tartalmaz 3 szobát, előszobát, honyhát, kamrát), egy sertés ól, szin, két pince, tágas udvar, szép gyümölcsös és veteményes kert, Putnokon a varosházánál **1902 évi augusztus hó 31-én** d. u. 3 órakor magán árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 3000 korona, ez összesen alól az ingatlan csak az egyházmegyei jóváhagyás esetén adható el.

Idegenektől 300 korona bánatpénz letétele kívántatik. A közelebbi feltételek a putnoki ev. ref. egyház lelkészi hivatalánál tudhatók meg.

Putnokon, 1902. augusztus hó 6.

A putnoki ev. ref. egyház presbyteriuma.

2—2

Hirdetmény.

202. sz. — Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyrőcei kir. járásbíróság 1902. Sp. I. 196/2. sz. végzése által **Dr. Vieszt Károly** nagyrőcei ügyvéd által képviselt **Özv. Tomasovics Vendelné szül. Ochát Mária** végrehajtató javára **Henzfeld Ignác** volt jolsvai jelenleg budapesti VIII. ker. Tököl-utca 5. szám alatti lakos ellen 488 kor. tökékövetelés és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 687 koronára becsült különféle banya-szerszámok, u. m. vas-furók, vasbakok, vas-lapátok, vas-csákányok, talpfán álló fa-bódék (barakok) stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatkak.

Mely árverésnek az 1902. Sp. I. 196/4. számú kiküldő végzés folytán a helyszínén, vagyis Rónapatakon **1902. évi szeptember hó 10-ik napjának** d. e. 10 óra és Muizsányban a „dubrovó” nevű dűlőben a magy. magnet részvénytársaság bányájában leendő eszközlésére **1902. év szeptember hó 11-ik napjának** d. e. 10 óra határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Nagyrőcén, 1902. évi augusztus hó 15-ik napján. **Leffler János**, kir. bir. végrehajtó.

Schnitzer József

kárpitos és diszító.

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 10. szám a.

Elvállal minden e szakba vágó munkát

izléses kivitelben.

Javitásokat pontosan eszközöl.

Borbély tanoncz.

Nyustyán, Boránszky István borbély üzletében: kedvező feltételek mellett egy 13—14 éves fiu — tisztességes szülők gyermeke — azonnal felfogadtatik. A feltételek felől személyesen vagy levél által lehet tudakozódni.

Diszes és egyszerű

levélpapírok,

nyomtató- és

irodai papírok,

mindenféle borítékok,

üzleti- és

iskolai könyvek

kaphatók.

Továbbá könyv- és

könyvmdai munkák,

könyvkötések és

hirlapelőfizetések

elfogadtatnak.

A „Gömör-Kishont”

kiadóhivatala:

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 8.

Hirdetmény.

4635. sz. — A m. kir. igazságügyminiszter 1902. évi július hó 25-en 32233. I. M. 1902. I. sz. a. elrendelte, hogy a rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságához tartozó Tiszolcz nagyközség telekjegyzőkönyvébe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikkből szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1902. évi szeptember hó 20-án** fog kezdődni.

Ennéltogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okírataik ninesenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-ze. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5, 6, 7. és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyegilleték elengedési kedvezménytől is elesnek és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, úgy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Rimaszombat, 1902. július hó 31.

2—3 **Velez Ferencz**, kir. tszéki albiró

Egy jó házból való 13—14 éves ifju

tanulóul azonnal felvétetik

Glücksthal J.

2—2 divatkereskedésében — Rimaszombat.

Hirdetmény.

3434. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Bubelinyi Soma** végrehajtatonak **Diviánszky Jánosé szül. Antalfi Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 2000 kor. tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Feled községben fekvő s a feledi 23. sz. tjkvben A. 1. sor 31. hrszám alatt foglalt Diviánszky Jánosné szül. Antalfi Zsuzsanna beltelkére és azon épült 18. sz. a. házára s melléképületekre 836. koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte s annak megtartására határnapul **1902. évi október hó 15-ik napjának** d. e. 10 óráját Feled községébe, a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 % -át, azaz 83 kor. 60 fillért készpénzben vagy az 1883. évi 60. törvényzikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kitűzött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi június hó 28. napján.

Cseh, kir. törvszéki bíró.

Bérbeadó lakás.

Helyben, az **Erzsébet-tér 10. szám alatt** egy földszinti udvari lakás, mely 3 szoba, előszoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekből áll, **azonnal kiadó.**

Ertekezhetni ugyanott.

3—3

Hirdetmény.

3195. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtatonak **Durmisz János és társai** végrehajtást szenvedő elleni 100 kor. s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Ráho községben fekvő s a ráhói 64. sz. tjkvben foglalt A. 1. sor 76. 77. 78. 79. hrszámú beltelekből és azon épült 18. sz. a. házból a B. 7. alatti Durmisz Jánost felerészben megillető jutaléka 160 korona.

Ugyanazon sz. tjkvben A. 2—3. sor 391. 392. 418. 419. hrszám alatt foglalt rét és szántóból a B. 7. alatti Durmisz Jánost felerészben megillető jutaléka 583 korona.

a ráhói 77. sz. tjkvben foglalt 59. hrsz. kertből, a B. 2. alatti Durmisz Jánost $\frac{2}{30}$ részben megillető jutaléka 10 korona.

a ráhói 21. sz. tjkvben A. 4—6. sor 341. 342. 518. 519. 307 sz. a. foglalt rét és szántóból a B. 11. 12. 14. 15. alatti Kukam Gódor András és Jánost $\frac{1}{5}$ -öd részben megillető jutaléka 392 korona.

a ráhói 129. sz. tjkvben A. I. 1—2 sor 228. 229. 230. hrsz. alatt foglalt beltelekből és azon épült 61. sz. a. házból a B. 4. 5. 7. 8. alatti Kukam Gódor András és Jánost $\frac{2}{5}$ -öd részben megillető jutaléka 320 korona, a ráhói 15. sz. tjkvben A. 1. sor 244/a. 245/a. 246/a. hrsz. alatt foglalt beltelekből és azon épült 66. sz. házból a B. 8. alatti Stefan Jánost $\frac{1}{3}$ -ad részben megillető jutaléka 160 korona és

ugyanazon tjkvben A. 2. 3. 4. sor. 299. 363. 459. és 460. hrsz. alatt foglalt rét és szántóból a B. 8. alatti Stefan Jánost $\frac{1}{3}$ -ad részben megillető jutaléka 525 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1902. évi október hó 27-ik napjának** d. e. 10 óráját Feled községben a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 % -át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1902. évi június hó 18. napján.

Kálniozky, kir. törvszéki albiró.

Eladó háztelkek.

A **Hunyadi-utcában** négy-öt háztelek — **12—16** méteres fronttal — **jutányos áron és előnyös feltételekkel** eladó. — Felvilágosítással szolgál a tulajdonos: **KOHN ALBERT** fakereskedő.